

**UCHWAŁA NR XXIX.186.21
RADY GMINY RAWA MAZOWIECKA**

z dnia 5 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) Rada Gminy Rawa Mazowiecka uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021 – 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rawa Mazowiecka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Katarzyna Klimek

Załącznik do uchwały Nr XXIX.186.21
Rady Gminy Rawa Mazowiecka
z dnia 5 lutego 2021 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY RAWA MAZOWIECKA
NA LATA 2021-2025**

CENTRUM PROFILAKTYKI I REEDUKACJI ATELIER

SPIS TREŚCI

PRZEMOC W RODZINIE	2
DEFINICJA PRZEMOCY.....	2
RODZAJE PRZEMOCY.....	4
SKALA PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	5
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	6
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY RAWA MAZOWIECKA.....	9
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY RAWA MAZOWIECKA	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY RAWA MAZOWIECKA	16
ANALIZA SWOT.....	20
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	22
ADRESACI PROGRAMU	29
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	29
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	30
HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	31
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	33

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 2 pkt 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.), przemoc w rodzinie to „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadawanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób starszych. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać równe formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także formę intencjonalnego oraz nieintencjonalnego

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innej formy przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- deficytu motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m. in. dłuższy czas latencji;
- deficytu poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo, emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem a wzmocnieniem;
- deficytu emocjonalnego, czyli pojawienie się lęku, uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

² A.Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163–168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kof - t a, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są

używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

SKALA PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2019 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 88 032. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie.

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal próbuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków uważa (52%), iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie co piątą społeczeństwa (21%).

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi zatem wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności

lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Rawa Mazowiecka. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021-2025.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.).

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021-2025 jest spójny z:

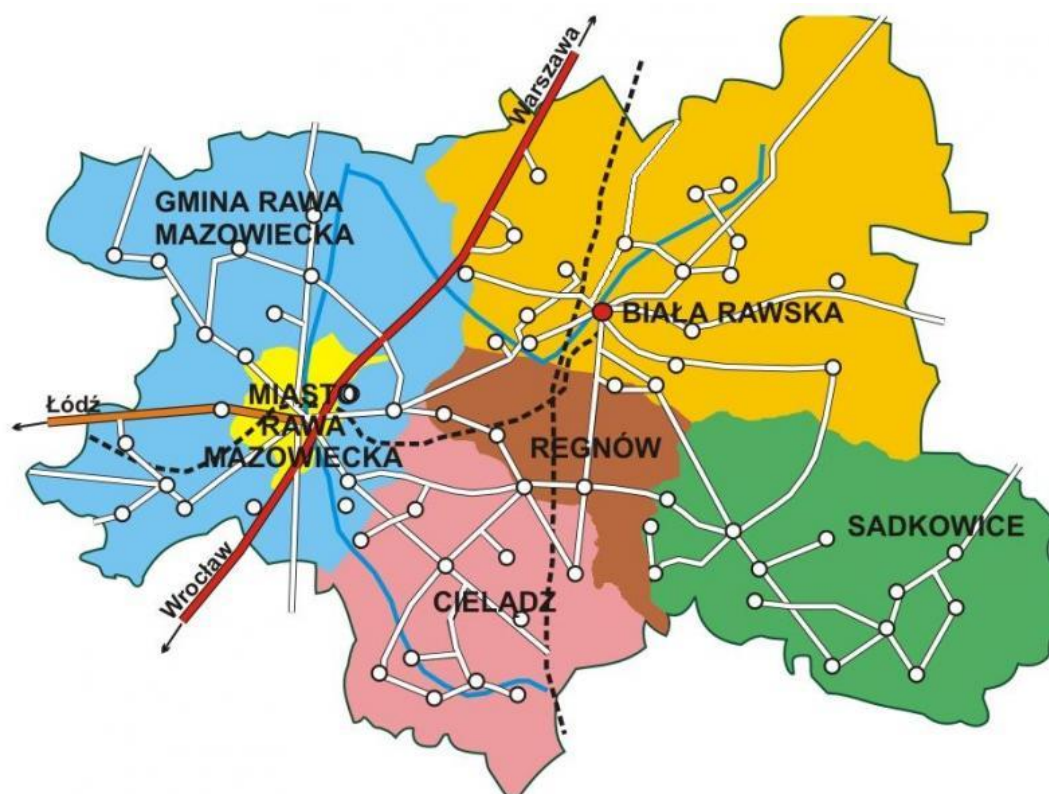
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Rawskim na lata 2018-2022;
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016-2022;
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej.

CHARAKTERYSTYKA GMINY RAWA MAZOWIECKA

Rawa Mazowiecka to gmina o charakterze wiejskim, położona w zachodniej części powiatu rawskiego, we wschodniej części województwa łódzkiego. Graniczy z następującymi gminami: Głuchów, Skierniewice, Nowy Kawęczyn, Cieladz, Regnów, Żelechlinek, Czerniewice, miastem Rawa Mazowiecka oraz miastem i gminą Biała Rawska. Jej siedzibą jest miasto Rawa Mazowiecka. Gmina oddalona jest ok. 50 km od miasta Łódź oraz ok. 70 km od miasta Warszawa. Powierzchnia Gminy obejmuje 163,3 km², co stanowi 25,3% powierzchni powiatu. Administracyjnie składa się z 38 sołectw.

Rysunek 1. Położenie gminy Rawa Mazowiecka na mapie powiatu rawskiego

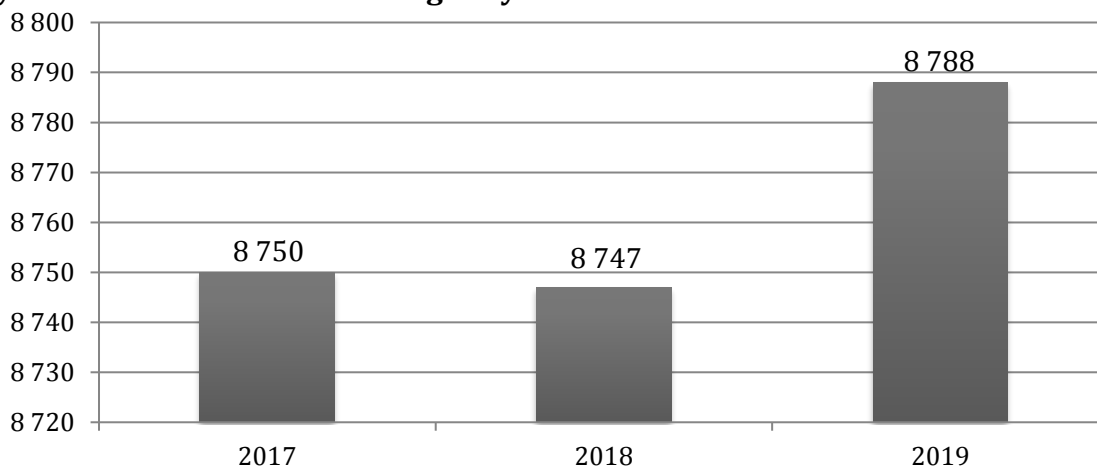

Źródło: <https://bip.powiatrawski.pl/>

Przez teren gminy Rawa Mazowiecka przebiega wiele ważnych szlaków komunikacji samochodowej. Korzystny układ komunikacyjny sprawia, że obszary położone przy szlakach komunikacji krajowej stają się atrakcyjnymi terenami dla inwestorów. Dobry układ komunikacyjny jest atutem dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Gminę Rawa Mazowiecka zamieszkuje 8 788 osób (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców wzrosła – w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 0,4%. Gęstość zaludnienia w Gminie kształtuje się na poziomie 54 osób/km² i przybiera taką samą wartość jak w poprzednich trzech latach. Gminę zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn, a współczynnik feminizacji wynosi 100, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 100 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Rawa Mazowiecka w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Rawa Mazowiecka ujemny i wynosi -16 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -1,83 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich trzech lat przyrost naturalny zawsze przyjmował wartości ujemne.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Rawa Mazowiecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	90	74	87
zgony	112	103	103
przyrost naturalny	-22	-29	-16

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Rawa Mazowiecka według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2019 roku) przedstawia się następująco:

- 18,9% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym - do 19 roku życia;
- 61,5% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 20-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 20-64;
- 19,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Rawa Mazowiecka. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast udział osób w wieku produkcyjnym spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	18,9	18,5	18,9
wiek produkcyjny	62,1	62,0	61,5
wiek poprodukcyjny	19,0	19,5	19,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania gminy, który ma za zadanie podnosić jakość życia mieszkańców. Działalność kulturalną na terenie gminy Rawa Mazowiecka prowadzi między innymi Gminny Ośrodek Kultury w Matyldowie. Ośrodek jest samorządową instytucją kultury. Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna Kurzeszynie oraz jej Filie w Boguszycach i Hucie Wałowskiej.

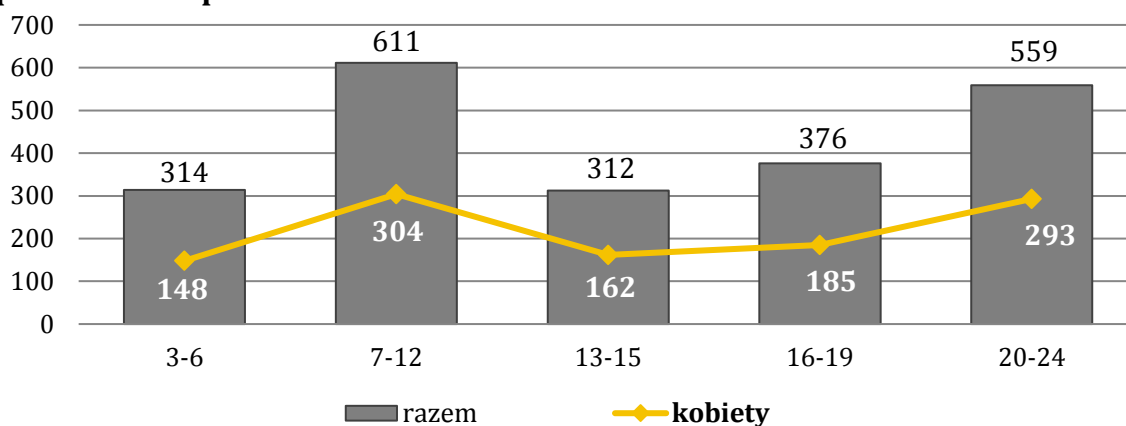
Ważną rolę w Gminie pełnią jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które oprócz tego, że zajmują się ochroną przeciwpożarową i ratownictwem, biorą również udział w życiu kulturalnym Gminy - budynki OSP są wykorzystywane na potrzeby kulturalno-rekreacyjne ich mieszkańców: spotkania, imprezy, pokazy kulinarne, czy zawody sportowe.

Popularyzacją kultury zajmuje się także Gminny Zespół do spraw Oświaty, Kultury i Sportu, który jest jednostką budżetową Gminy powołaną do obsługi finansowej szkół, sportu i kultury oraz organizacji dowozu uczniów do szkół. Gmina Rawa Mazowiecka jest atrakcyjna pod względem turystycznym między innymi ze względu na liczne zabytki znajdujące się na jej obszarze. Na terenie Gminy aktywną działalność prowadzą zespoły ludowe. Do cennych zasobów w obszarze kulturalnym należą również liczne rękodzieła ludowe.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie składa się z placów zabaw, szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, sali gimnastycznych oraz boisk sportowych.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 2 172 mieszkańców gminy Rawa Mazowiecka. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (611 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lat (559 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (376 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność gminy Rawa Mazowiecka według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Rawa Mazowiecka jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych: Szkoła Podstawowa w Boguszycach, Szkoła Podstawowa i Kurzeszynie, Szkoła Podstawowa w Konopnicy, Szkoła Podstawowa w Starej Wojskiej, Szkoła Podstawowa w Pukininie. Przy szkołach znajdują się oddziały przedszkolne. Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zajmują się świetlice opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące przy szkołach znajdujących się na terenie Gminy. Działalność świetlic finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych i od wielu lat wpisana jest w Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wszystkie wychowawczynie zatrudnione w świetlicach posiadają wyższe wykształcenie pedagogiczne ponadto pięć z nich ma ukończone kursy pomocy socjoterapeutycznej, a jedna kurs kwalifikacyjny „Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza”.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY RAWA MAZOWIECKA

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Rawa Mazowiecka zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy wójt powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi oraz prokuratorzy. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.):

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021-2025 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – Wczesna diagnoza, – poradnictwo, – udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, – wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, – organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, – prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, – udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, – obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> – Wczesna diagnoza, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, – realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, – udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komenda Powiatowa Policji	<ul style="list-style-type: none"> – Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, – podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Służba zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> – Wczesna diagnoza, – przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none"> – Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, – inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, – rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

	<ul style="list-style-type: none"> – inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, – opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, – monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, – dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, – realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
--	--

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, między innymi w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rawie Mazowieckiej,
- instytucje kultury, sportu i rekreacji oraz świetlice opiekuńczo-wychowawcze,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Psychologiczny przy Urzędzie Gminy Rawa Mazowiecka, w którym mieszkańcy mogą skorzystać z porady psychologa. Świadczy on pomoc w zakresie uzależnień, porad rodzinnych, wychowawczych oraz udziela pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

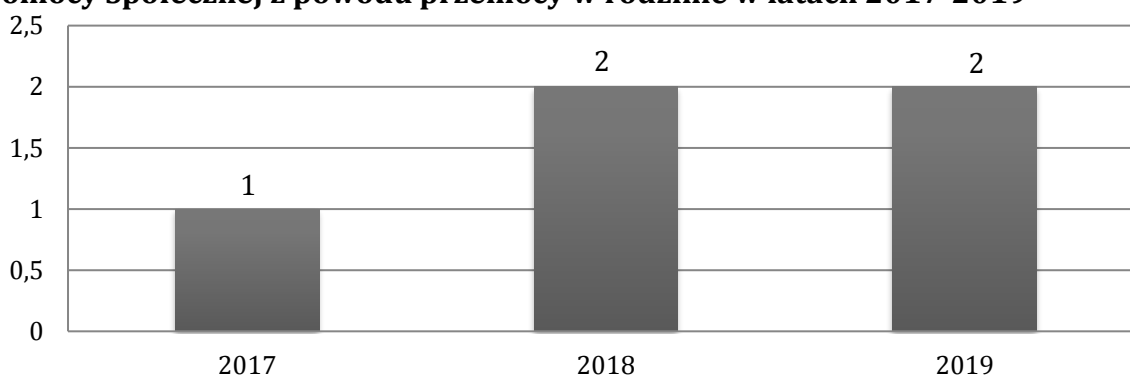
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologowie i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY RAWA MAZOWIECKA

W 2019 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej otrzymały 2 rodziny. W roku ubiegłym ze wsparcia z omawianego powodu również skorzystały 2 rodziny, z kolei w 2017 roku - 1. W 2019 roku liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną wyniosła 367, a więc rodziny z problemem przemocy w rodzinie stanowiły 0,5% ogółu.

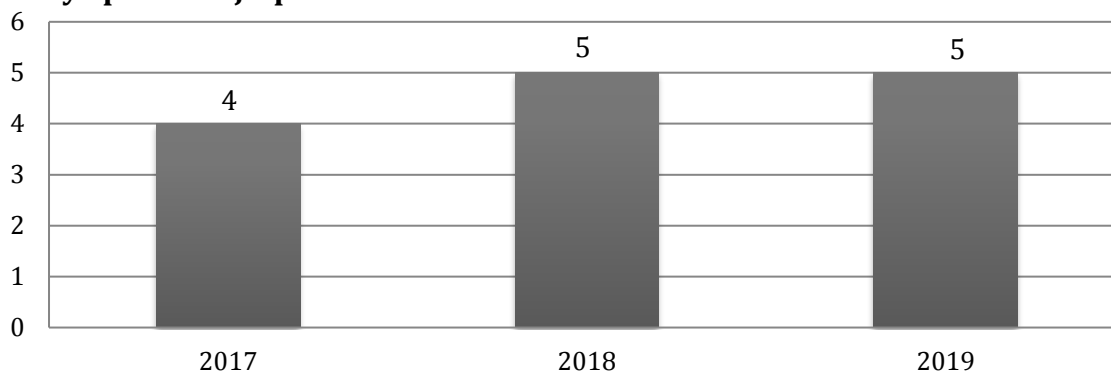
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019

Z racji tego, że przemoc w rodzinie występuje w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień, analizie poddana została także liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. W 2019 i 2018 roku z omawianego powodu udzielono pomocy 5 rodzinom, natomiast w 2017 roku 4 rodzinom.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019. W 2019 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, czyli tyle samo co w roku 2017 oraz o jedno mniej niż w roku ubiegłym. Liczba powołanych grup roboczych w 2019 roku kształtowała się na poziomie 50 co oznacza, że w stosunku do lat poprzednich przyjęła najwyższą wartość. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest również systematyczny wzrost liczby posiedzeń grup roboczych – w 2017 roku było to 35 spotkań, w 2018 roku 100, z kolei w 2019 roku 104. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	3	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	16	35	50
3	liczba posiedzeń grup roboczych	35	100	104

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego było 36 rodzin, czyli o 5 rodzin więcej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 15 więcej niż w roku 2017. Liczba osób, którym Zespół udzielił pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat również uległa wzrostowi – w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 45%. Można zauważyć również, że w odniesieniu do roku 2017 spadła liczba dzieci objętych pomocą ZI. Warto zwrócić uwagę na znaczny udział osób starszych w 2019 roku w ogólnej liczbie osób, którym ZI udzielił pomocy.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2017-2019

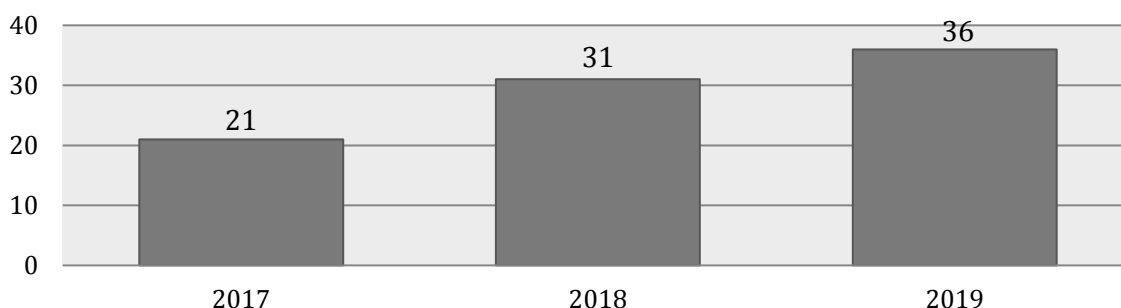
L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba rodzin	21	31	36
2	liczba osób, w tym:	67	52	96
3	liczba kobiet	27	24	47
4	liczba mężczyzn	27	27	48
5	liczba dzieci	13	1	1
6	liczba osób starszych	11	2	18

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich trzech lat nie doszło do sytuacji odebrania dziecka na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówiącego o bezpośrednim zagrożeniu życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. W 2019 roku objętych procedurą „Niebieskie Karty” było 36 rodzin. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin ulegała ciągłemu wzrostowi – w 2017 roku było to 21 rodzin, w 2018 roku o 10 więcej, tj. 31, natomiast w 2019 roku o 5 więcej, tj. 36.

Wykres 5. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto wobec 26 rodzin. Ponadto w omawianym roku sporządzono 29 formularzy „Niebieska Karta - C” oraz 27 formularzy „Niebieska Karta - D”, zakończono z kolei 30 spraw w ramach procedury. Dynamika zmian w zakresie procedury „Niebieskie Karty” jest następująca: w stosunku

do 2017 roku wzrosła zarówno liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę (o 73%), liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C, D”, jak i liczba zakończonych procedur (o 77%).

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	15	28	26
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	21	28	29
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	21	28	27
4	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	17	21	30

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Według danych z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej, w 2019 roku przeprowadzono na terenie gminy Rawa Mazowiecka 42 interwencje związane z przemocą w rodzinie, przy czym w 19 przypadkach osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą były kobiety, natomiast w 2 przypadkach mężczyźni. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można systematyczne zwiększanie się liczby odnotowanych interwencji Policji związanych z przemocą. W stosunku do roku ubiegłego wzrost kształtuje się na poziomie 20%, natomiast w porównaniu do roku 2017 wynosi 75%. W większości przypadków osobami podejrzаныmi o stosowanie przemocy byli mężczyźni będący pod wpływem alkoholu. Tylko w jednym przypadku sprawcą była kobieta nadużywająca alkoholu.

Tabela 7. Liczba interwencji Policji związanych w przemocą na terenie gminy Rawa Mazowiecka w latach 2017-2019*

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba interwencji	24	35	42
2	liczba interwencji podczas, których podejrzane o doznawanie przemocy były kobiety	19	26	33
3	liczba interwencji podczas, których podejrzani o doznawanie przemocy byli mężczyźni	2	4	3
4	liczba interwencji podczas, których podejrzane o doznawanie przemocy były dzieci	0	1	0

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Mazowieckiej

** Liczba interwencji nie jest równa liczbie osób doznających przemocy, ponieważ w niektórych rodzinach interwencje się powtarzały*

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjność Gminy pod względem przyrodniczym oraz komunikacyjnym. – Wzrost liczby ludności w Gminie. – Rozwinięta działalność kulturalna. – Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych. – Zasoby - instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej). – Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą. – Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Psychologicznego oferującego wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ujemny przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich lat. – Stały wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. – Brak publicznego żłobka w Gminie. – Systematyczny wzrost liczby rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni ostatnich lat. – Znaczny udział osób starszych dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. – Zwiększanie się w okresie ostatnich trzech lat liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. – Wzrost liczby rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”. – Dynamika wzrostowa na przestrzeni ostatnich lat w zakresie liczby

<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień oraz przemocy w rodzinie. 	<p>przeprowadzonych przez Policję na terenie Gminy interwencji związanych z przemocą w rodzinie.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. – Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. – Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. – Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. – Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych). 	<ul style="list-style-type: none"> – Negatywne wzorce zachowań społecznych. – Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. – Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. – Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. – Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. – Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. – Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej. – Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. – Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU**CEL GŁÓWNY**

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz rozwój skutecznego systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie poziomu wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.
2. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy i działań wobec osób stosujących przemoc.
3. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie dzięki rozwojowi współpracy międzyinstytucjonalnej oraz podnoszeniu kompetencji zawodowych pracowników lokalnego systemu wsparcia.
4. Okresowa ocena natężenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1

Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie poziomu wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.

L.P.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	– Liczba rozpowszechnionych informacji.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Gminy, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.

2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Szacunkowa liczba uczestników. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Gminy, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. – Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Gminy, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

5.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
6.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna.
7.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny

			Zespół do spraw Oświaty, Kultury i Sportu.
8.	Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych.	– Liczba podjętych działań wspierających.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy, Urząd Gminy, Gminny Zespół do spraw Oświaty, Kultury i Sportu.
CEL STRATEGICZNY NR 2			
Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy i działań wobec osób stosujących przemoc.			
L.P.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	– Liczba osób, które skorzystały z tej formy pomocy.	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	– Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. – Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. – Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy.
3.	Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa	– Liczba postępowań sądowych zakończonych wyrokiem z art. 207 kk.	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania

	krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.	– Liczba podmiotów współpracujących ze sobą w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy.	Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Sąd, Prokuratura.
4.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	– Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
5.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	– Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
6.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Psychologicznego.	– Liczba osób, którym udzielono wsparcia w Punkcie. – Liczba godzin funkcjonowania Punktu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
7.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	– Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym. – Liczba osób motywowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
8.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy	– Liczba rozpoczętych procedur.	Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania

	poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin objętych procedurą. – Liczba zakończonych procedur. 	Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
CEL STRATEGICZNY NR 3			
Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie dzięki rozwojowi współpracy międzyinstytucjonalnej oraz podnoszeniu kompetencji zawodowych pracowników lokalnego systemu wsparcia.			
L.P.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Realizacja lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę różnych instytucji i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia i asystentów rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób biorących udział w tworzeniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. – Liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy międzyinstytucjonalnej. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Gminy, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, Sąd, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. – Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny

			Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Gminy, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe.
3.	Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	– Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.
CEL STRATEGICZNY NR 4			
Okresowa ocena natężenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.			
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy.	– Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. – Liczba osób zgłaszanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.
2.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	– Liczba ewaluacji podejmowanych działań w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek

			Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.
3.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. – Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Rawa Mazowiecka, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.

- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021-2025 finansowane będą z budżetu gminy Rawa Mazowiecka oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie rok	2021	2022	2023	2024	2025
Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	X	X	X	X	X
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.		X		X	
Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	X		X		X
Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	X	X	X	X	X
Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	X	X	X	X	X
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	X		X		X
Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania		X		X	

i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.					
Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych.	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	X	X	X	X	X
Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.	X	X	X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	X	X	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	X	X	X	X	X
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Psychologicznego.	X	X	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X
Realizacja lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę różnych instytucji i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia i asystentów rodziny.	X	X	X	X	X
Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X

Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	X	X	X	X	X
Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy.	X		X		X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.					X
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Proces monitoringu Programu będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu oraz opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację zaplanowanych działań. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w rozdziale Cele, zadania i realizatorzy Programu odnoszące się do poszczególnych zadań. Rezultatem monitoringu będzie sporządzane raz do roku przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawozdanie z realizacji zadań ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niniejszego Programu. Raport z ewaluacji Programu zaleca się sporządzić po zakończeniu jego trwania.

Uzasadnienie

wprowadzenia uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021 - 2025

Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2021 – 2025 jest konieczne z uwagi na upływ ważności Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010 – 2020 r. przyjętego mocą uchwały Nr XLV/259/10 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 30 września 2010 r.

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym Gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956).

Mając na względzie powyższe – podjęcie w/w uchwały jest konieczne i w pełni uzasadnione.